

Sygn. akt I UK 307/16

POSTANOWIENIE

Dnia 9 maja 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bogusław Cudowski

w sprawie z odwołania K. K.
przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego
o emeryturę rolniczą,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 9 maja 2017 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 15 marca 2016 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z 15 marca 2016 r. zmienił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w Ł. z 20 lipca 2015 r. i oddalił odwołanie wnioskodawcy od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z 2 lutego 2015 r. odmawiającej wnioskodawcy prawa do emerytury rolniczej.

Wyrok Sądu Apelacyjnego odwołujący się zaskarżył w całości. Zarzucił naruszenie: (-) art. 19 ust. 1 ustawy z 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (jednolity tekst: Dz.U. z 2008 r. Nr 50, poz. 291 ze zm.), przez błędne przyjęcie, że wnioskodawcy nie przysługuje prawo do emerytury z KRUS z uwagi na uzyskanie emerytury z ZUS, bowiem wyłączona jest możliwość uwzględnienia okresów pracy rolniczej w stażu składkowym, które zostały zaliczone do nabycia prawa do emerytury z ZUS; (-) art. 19 ust. 1 w zw. z art. 20 ust. 2 ustawy z 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników poprzez

przyjęcie, że okresy pracy w gospodarstwie rolnym, zatrudnienia w Spółdzielni Usług Rolniczych w S. , pracy w gospodarstwie rolnym rodziców, oraz okres podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników nie zalicza się do okresów ubezpieczenia, które są podstawą do uzyskania emerytury z KRUS, podczas gdy okresy ubezpieczenia emerytalno-rentowego są istotą podstawy nabywania uprawnień na podstawie ww. ustawy i zalicza się do nich inne okresy, także okresy pracy w gospodarstwie rolnym do 3 czerwca 1964 r. do 17 listopada 1974 r. (10 lat 5 miesięcy i 25 dni).

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, skarżący wskazał, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne oraz, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona ze względu na naruszenia prawa materialnego. Uzasadniając ten wniosek, wyjaśnił, że zgodnie ze stanowiskiem Sądu Apelacyjnego w (...) dokonanie przez ubezpieczonego wyboru, co do zaliczenia wskazanego okresu do okresu ubezpieczenia, od którego zależy prawo do emerytury w określonym systemie (pracowniczy lub rolniczym), uniemożliwia późniejsze zaliczenie tego samego okresu w innym systemie (art. 20 ust. 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników i art. 10 ust. 3 ustawy emerytalno-rentowej), okresy ubezpieczenia przebyte do 31 grudnia 1990 r. a zaliczone do okresów, od których zależy prawo do emerytury w powszechnym systemie ubezpieczenia społecznego, nie mogą być uwzględnione przy ustalaniu emerytury rolniczej. Zdaniem odwołującego się „brak jest podstaw prawnych do wyłączenia tych okresów ubezpieczenia emerytalno-rentowego przypadających po 13 grudnia 1990 r., przy ustalaniu prawa do emerytury rolniczej, także kiedy zostały one zaliczone do okresów ubezpieczenia w systemie, od których zależy prawo do emerytury na podstawie odrębnych przepisów w tym na podstawie przepisów ustawy emerytalnej”. Według skarżącego wynika to z faktu, że „okresy o podleganiu ubezpieczeniu na podstawie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników nie są wymienione w art. 20 ust. 2 tej ustawy, zatem dotyczy on sytuacji, w której ubezpieczony mający ustalone prawo do świadczenia z jednego systemu (pracowniczego lub rolniczego), którego przyznanie było uzależnione od uwzględnienia konkretnych okresów, następnie chciałby nabyć prawo do świadczenia przewidzianego w drugim systemie i w tym celu wskazuje okresy,

które zostały już zaliczone przy ustalaniu prawa do świadczenia uprzednio przyznanego”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: (1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, (3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Jednocześnie należy podkreślić, że Sąd Najwyższy działający jako sąd kasacyjny nie jest sądem powszechnym zwykłej trzeciej instancji, a skarga kasacyjna nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie ze względu na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego (por. przykładowo postanowienie SN z 27 października 2015 r., I PK 61/15, LEX nr 1968444).

Skarżący wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania opiera na przesłance występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, oraz twierdzeniu o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej ze względu na naruszenie przepisów prawa materialnego. Taka konstrukcja – tzn. w odniesieniu do tych samych przepisów prawnych twierdzenie o istnieniu istotnego zagadnienia prawnego oraz jednocześnie o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej ze względu na naruszenie tych przepisów prawnych – jest z założenia błędna. Albo jest tak, że wykładnia danych przepisów jest prosta i w związku z tym ich naruszenie jest oczywiste, albo tak, że wykładnia ta rodzi istotne zagadnienie prawne, wobec czego naruszenie przepisów nie może być oczywiste (por. postanowienie SN z 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14, LEX nr 1770903).

Przechodząc do oceny twierdzenia skarżącego o istnieniu istotnego zagadnienia prawnego, przez istotne zagadnienie prawne, o którym mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. rozumie się problem, który wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego, a którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw, ale także dla

rozstrzygnięcia konkretnej jednostkowej sprawy. Przy czym przekonanie Sądu Najwyższego o zasadności przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w oparciu o przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga od skarżącego wskazania za pomocą wyводу prawnego, na kanwie jakich norm (przepisów) zagadnienie powstało, jakie są możliwe interpretacje problemu i jakie jego rozstrzygnięcie proponuje skarżący. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne” (por. postanowienie SN z 27 października 2015 r., II PK 61/15 oraz powołane tam orzeczenia). W orzecznictwie Sądu Najwyższego wielokrotnie również wyjaśniano, że nie występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne, jeżeli Sąd Najwyższy wyraził swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienie SN z 17 marca 2015 r., I PK 4/15, LEX nr 1661934 oraz powołane tam orzeczenie).

Problem sformułowany przez skarżącego nie spełnia powyższych warunków. Należy zauważyć, że kwestia wskazana we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania doczekała się rozstrzygnięcia Sądu Najwyższego. W wyroku z 8 maja 2007 r., II UK 164/06 (OSNP 2008 nr 11-12, poz. 172), Sąd Najwyższy, dokonując wykładni art. 20 ust. 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, na pytanie, czy ubezpieczony, który wpierw podjął określone działania i uzyskał prawo do emerytury z ubezpieczenia pracowniczego, jednak z koniecznością uzupełnienia okresami ubezpieczenia rolniczego (według ustaleń faktycznych tej sprawy okresy ubezpieczenia wynosiły 16 lat i 3 miesiące w ubezpieczeniu rolniczym od 1 lipca 1977 r. do 30 września 1993 r. oraz 21 lat i 10 miesięcy w ubezpieczeniu powszechnym), może następnie zmienić tę sytuację, w ten sposób, że uzyska emeryturę z ubezpieczenia społecznego rolników, jednakże również z koniecznością uzupełnienia ubezpieczeniem pracowniczym brakującego do emerytury rolniczej okresu ubezpieczenia – udzielił odpowiedzi negatywnej. Sąd Najwyższy stwierdził, że dokonanie przez ubezpieczonego wyboru co do zaliczenia wskazanego okresu do okresu ubezpieczenia, od którego zależy prawo do

emerytury w określonym systemie (pracowniczym lub rolniczym), uniemożliwia późniejsze zaliczenie tego samego okresu w innym systemie (art. 20 ust. 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników i art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych). Skarżący nie przedstawił argumentów prawnych uzasadniających zmianę tego stanowiska. Oceny tej nie zmienia twierdzenie skarżącego, że wyłączenie z art. 20 ust. 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników nie odnosi się do okresów ubezpieczenia emerytalno-rentowego przypadającego po 13 grudnia 1990 r. Twierdzenie to nie znajduje uzasadnienia w treści art. 20 ust. 1 oraz 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Uwzględniając argumenty płynące z wykładni gramatycznej tych przepisów, Sąd Apelacyjny w zaskarżonym wyroku słusznie przyjął, że odesłanie do art. 20 ust. 1 w art. 20 ust. 2 tej ustawy nawiązuje do okresów ubezpieczenia, o których mowa w art. 19 tej ustawy, czyli podlegania ubezpieczeniu emerytalnemu - rentowemu przez okres co najmniej 25 lat (mężczyźni). Skarżący, natomiast, poza zakwestionowaniem tej wykładni, nie przedstawił argumentów, które podważyłyby wnioski płynące z wykładni gramatycznej art. 20 ust. 1 i 2 ww. ustawy.

Odnosząc się do twierdzenia skarżącego o oczywistości skargi kasacyjnej w zakresie naruszeń prawa materialnego, twierdzenie to nie zostało przez skarżącego uzasadnione. Należy przypomnieć, że szczególna podstawa przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga samodzielnego (czyli) odrębnego od podstaw kasacyjnych wskazania i wykazania naruszenia konkretnego przepisu prawa, które jest oczywiste i bez wątpliwości prowadzi do stwierdzenia, że objęty skargą wyrok jest wadliwy i dlatego skarga powinna zostać przyjęta do rozpoznania (por. postanowienie SN z 4 lutego 2014 r., II U 458/13, LEX nr 1644551).

Z tych powodów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzeczono jak w sentencji.